Masterplan

De Tiense Watervelden

Een slim plan voor morgen

Het idee van dit project vindt zijn oorsprong in de droogteproblematiek die vandaag in Vlaanderen heerst en waarvan niet alleen wij, maar ook de Tiense Suikerraffinaderij en de boeren de gevolgen zien en voelen. Daarnaast is De Watergroep steeds op zoek naar innovatieve projecten waarbij drinkwaterproductie zo lokaal mogelijk gebeurt en circulariteit en duurzaamheid vooropgesteld worden.

Daarom hebben de Tiense Suikerraffinaderij, De Watergroep, de Vlaamse regering, de provincie Vlaams-Brabant en de stad Tienen de handen in elkaar geslagen om de slimme waterproductie van morgen een plaats te geven op het voormalig militair domein van Goetsenhoven.

De stad wil het gezuiverde restwater van de Tiense Suikerraffinaderij ook graag inzetten voor waterrecreatie en ruimte bieden aan sport, ontspanning en publieke functies zoals een trainingscentrum voor politie en brandweer.

Dat moet allemaal concreter worden in het masterplan. Omdat water daarin de hoofdrol speelt, spreken we alvast van 'De Tiense Watervelden'.

Wat is een masterplan?

De stad is sinds 2024 de nieuwe eigenaar van het voormalig militair domein van Goetsenhoven. Dit is 67 hectaren groot. Voor het een nieuwe invulling krijgt, moeten er een aantal afspraken gemaakt worden over de toekomst van het gebied.

Die afspraken gaan ervoor zorgen dat het een gezonde plek blijft dicht bij de natuur, met zuivere lucht en zuiver water voor iedereen. Een plaats die kansen biedt voor de bestaande gebruikers en voor nieuwe activiteiten.

Zo'n slim plan voor morgen noemen we een 'masterplan'.

Tienens Triathlonist

De Watergroep
WATER. VANDAAG EN MORGEN.

tienen

We pakken de droogte aan

Suikerbieten bestaan voor 75 % uit water, wat betekent dat de Tiense Suikerraffinaderij jaarlijks meer dan 1 miljard liter water produceert. Dat komt overeen met het volume van zo'n 400 Olympische zwembaden van 2 meter diep. Hoewel we proberen dit water zo veel mogelijk te hergebruiken in het productieproces, wordt er jaarlijks nog steeds 1 miljard liter gezuiverd water via de Grote Gete naar de zee afgevoerd. In tijden van toenemende droogte is het cruciaal om dit water duurzaam te hergebruiken.

Met steun van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) wordt er een nabehandelingssysteem gebouwd om het water, dat normaal gesproken naar de Grote Gete zou stromen, te zuiveren naar hogere normen. Deze extra zuivering zorgt ervoor dat het water dat naar de Tiense Watervelden wordt gepompt, voldoet aan de normen voor irrigatie, recreatief gebruik en zelfs als bron voor drinkwaterproductie.

Net zoals suikerbieten niet het hele jaar door worden verwerkt, produceert de Tiense Suikerraffinaderij ongeveer 8 maanden per jaar water, van september tot april, wat niet de droogste periode in ons land is. Om dit water op te vangen heeft De Watergroep een bufferoplossing voorbereid.

Door de extra behandeling van het water is de situatie in het bufferbekken niet te vergelijken met de huidige bezinkingsvijvers. De bezinkingsvijvers zijn noodzakelijk om de teelaarde die aan de bieten hangt uit het spoelwater te verwijderen. Dit spoelwater wordt na hergebruik tweemaal gezuiverd: een eerste keer zodat het terug kan vloeien naar de Grote Gete, een tweede keer zodat het voldoet aan de hogere normen.

BLUE DEAL

Vlaamse overheid

Dit initiatief kadert in een programma van de Vlaamse Milieumaatschappij dat deel uitmaakt van het Vlaams klimaatadaptatieplan en de structurele verankering van de Blue Deal. Meer informatie vind je op www.vmm.be/circulair-water.

Tiense Tiffanoit

Water ontharden en drinkwater maken

Twee onafhankelijke processen

Water ontharden

Het drinkwater in Tienen bevat zeer veel kalk. Om het comfort te verhogen, plant De Watergroep een onthardingsfabriek op de site van De Tiense Watervelden. Water uit de verschillende grondwaterwinningen in de buurt van Tienen (Hélécine, Kumtich en Overlaar) wordt in Goetsenhoven verzameld. Met de techniek van korrelreactoren wordt de kalk uit het water verwijderd. Daarna wordt het veel zachtere water aan klanten geleverd.

Drinkwater maken

Waterbekken

De Tiense Suikerraffinaderij verwerkt de suikerbieten tot suiker. Hierbij komt een grote hoeveelheid water vrij. Dit water, dat op de site van Tiense Suiker wordt gezuiverd, wordt opgeslagen in een groot waterbekken met een inhoud van 600.000 m³ of 600 miljoen liter. Zo'n groot bekken is nodig omdat de suikerbieten tijdens de campagne van september tot april worden verwerkt en klanten het hele jaar door drinkwater nodig hebben, zeker in de zomer. Het water uit het bekken kan zonder verdere zuivering gebruikt worden voor de waterrecreatie en kan door landbouwers opgehaald worden als irrigatiewater.

Drinkwater maken

Waterproductiecentrum

Het water uit het bekken wordt gebruikt om drinkwater van te maken in het waterproductiecentrum. De zuiveringstrein is nog niet bepaald, maar zal zeker één of meerdere membraanfilters en een actieve koolfilter bevatten. Het gezuiverde water wordt vervolgens gemengd met het behandelde grondwater en naar de klanten gepompt.

Membraanfiltratie

Membraanfiltratie is een proces waarbij stoffen uit het water worden gehaald door middel van scheiding op basis van deeltjesgrootte en drukverschil. Door het toepassen van een specifiek membraan (semipermeabel materiaal) met een specifieke poriegrootte kan de gewenste scheiding worden verkregen.

Actieve koolfiltratie

Actieve koolfiltratie is een techniek waarbij opgeloste, organische bestanddelen worden geadsorbeerd aan de actieve uiteinden van de koolstofkorrels.

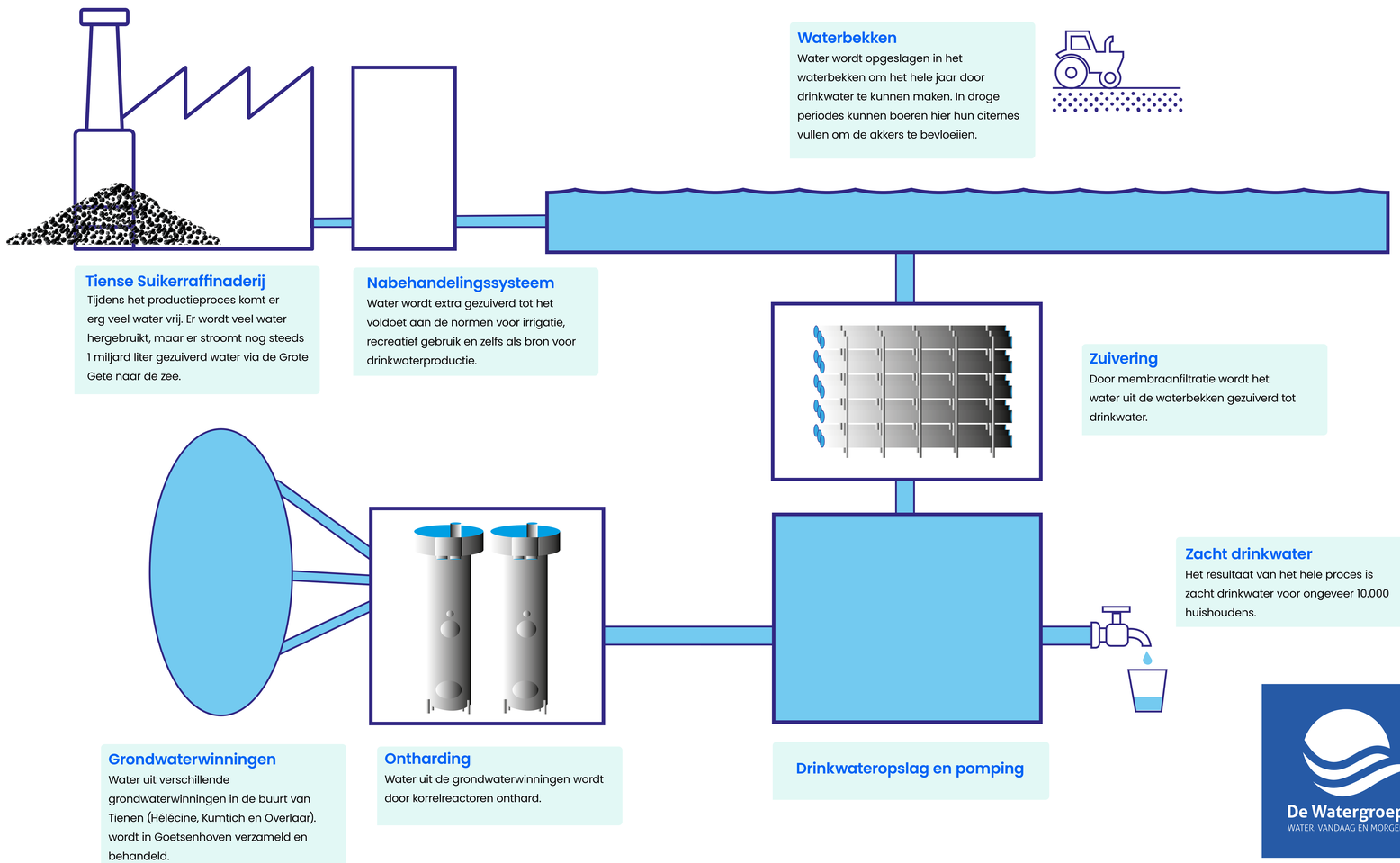

De Watergroep
WATER. VANDAAG EN MORGEN.

Trainingscentrum en verenigingen

Trainingscentrum Hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant

De hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant wil een nieuw trainingscentrum bouwen op het terrein. Met een ligging tegen de bestaande politietrainingsschool kan er samengewerkt worden en kan ruimte gedeeld worden.

De Wouw, ULM Goetsenhoven en Brain² Olympia Tienen

De bestaande vliegclubs De Wouw en ULM Goetsenhoven en de fietsclub Brain² Olympia Tienen maken al sinds jaar en dag gebruik van het vliegveld op het voormalig militair domein. Dat willen we graag zo houden.

Tiense Watervelden

De opgave aan het ontwerpteam

Voor de opmaak van het masterplan heeft de stad Tienen een gespecialiseerd ontwerpteam aangesteld. Het bestaat uit architecten, landschapsarchitecten en financiële experten. Dit team kreeg de volgende opdracht.

De vertrekpunten van het plan

- Het verlaten militair domein veranderen in een levendige plek waar iedereen welkom is
- Het restwater van de Tiense Suikerraffinaderij opvangen en er drinkwater van maken
- Het open landschap zo goed mogelijk bewaren
- De historische gebouwen in ere herstellen
- Een gezonde plek maken dicht bij de natuur, met zuivere lucht en zuiver water
- Zorgen dat het allemaal betaalbaar blijft
- De bereikbaarheid van het militair domein voor fietsers en voetgangers verbeteren

Wat er zeker moet behouden worden

- De uitkijktoren
- Minstens één landingsbaan
- De andere (historisch) waardevolle gebouwen
- De bestaande activiteiten van de vliegclubs en de fietsclub

Wat er zeker bij moet kunnen komen

- Een groot waterbassin voor het gezuiverde bietenproceswater
- Een onthardingsinstallatie en een waterproductiecentrum voor De Watergroep
- Een trainingscentrum voor de Hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant
- Een plaats waar landbouwers in droge periodes gezuiverd bietenproceswater kunnen ophalen om er de velden mee te besproeien (spoel- en laadzone)

Wat er verder onderzocht kan worden

- Of er in de toekomst grootschalige evenementen kunnen plaatsinven op de terreinen
- Of het mogelijk is om bijkomende sportinfrastructuur, recreatie (zoals open zwemwater bijvoorbeeld) en tijdelijke verblijfsaccommodatie hier een plaats te geven
- Of een toeristisch belevingscentrum en horeca hier een kans op slagen hebben
- Of het mogelijk en zinvol is om ook een pompstation en meer irrigatiewater voor landbouwactiviteiten te voorzien

De opmaak van het masterplan ingedeeld in 3 fases

Fase 1: ontwerpend onderzoek

januari 2024 - maart 2024

Op basis van de opdracht, bezoeken ter plaatse, gesprekken met meerdere betrokkenen en voorbeelden in binnen- en buitenland, heeft het ontwerpteam drie verschillende manieren uitgewerkt om het plan verder vorm te geven. Het departement Omgeving, de provincie Vlaams-Brabant, de stad, De Watergroep en de Tiense Suikerraffinaderij hebben er daar één van uitgekozen.

Fase 2: tussentijds plan

april 2024 - mei 2024

Het plan werd verder geconcretiseerd in een eerste tussentijds plan. Daarin zijn al bepaalde zaken vastgelegd zoals het behoud van de landingsbanen, waar de waterbassins komen, welke terreinen opgehoogd zullen worden, enz. Voor andere zaken liggen er nog verschillende mogelijkheden open.

Fase 3: finalisering masterplan

juni 2024

In deze fase zal het masterplan afgewerkt worden en ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd worden.

Fase 1: ontwerpend onderzoek

Als je vanuit de lucht naar het voormalig militair domein van Goetsenhoven kijkt, zie je twee totaal verschillende delen. Een beboste noordelijke zone met daarin verschillende gebouwen en een grote open ruimte in het zuiden. Dat contrast willen we ook in de toekomst behouden, als een soort yin en yang.

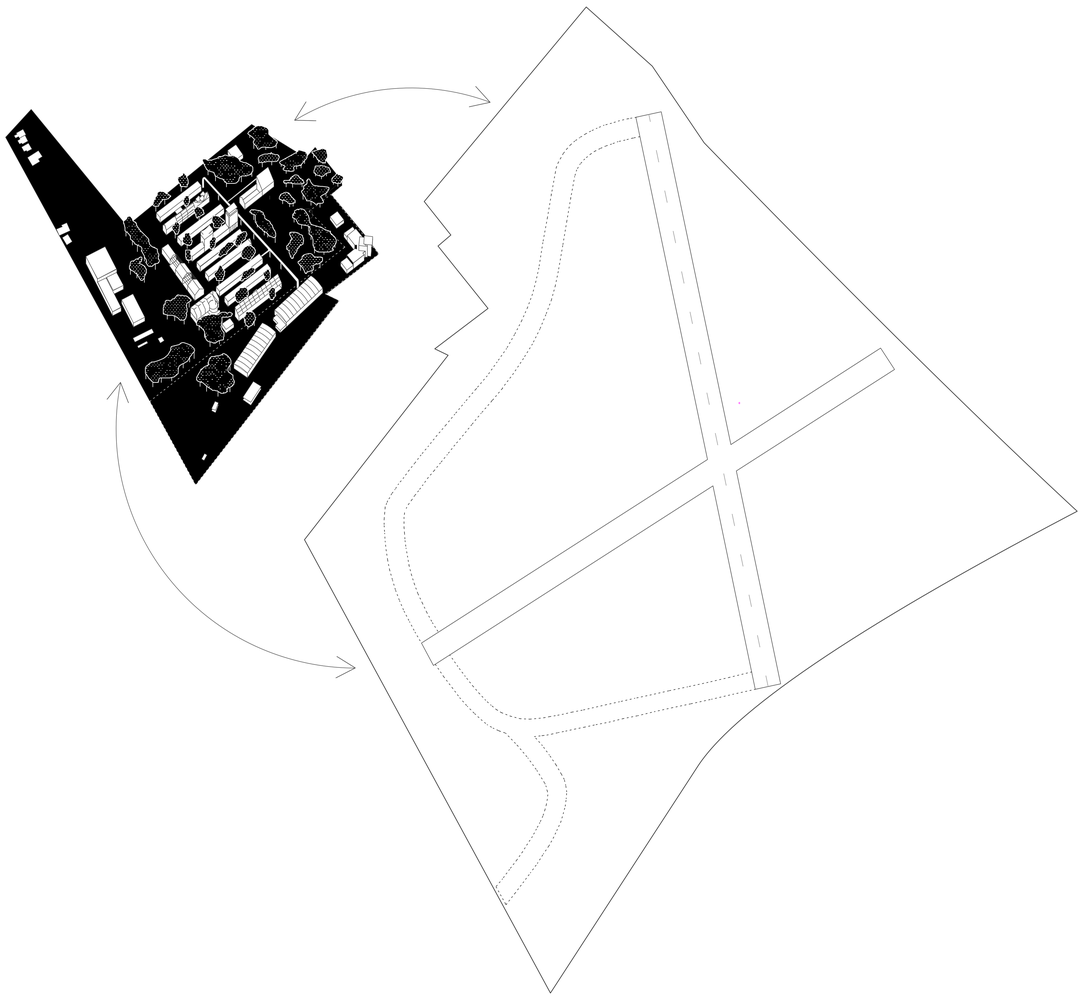

Uit de drie verschillende manieren om het plan vorm te geven, is gekozen voor de aanpak met de twee landingsbanen als structureel element. Ze verdelen De Tiense Watervelden in vier kleinere zones. De waterbassins zullen ingeplant worden op de twee laagste zones. De grond die daarvoor uitgegraven moet worden, kan verspreid worden over de rest van het terrein. Het landschap wordt dus aangepast, maar het blijft er allemaal heel natuurlijk uitzien.

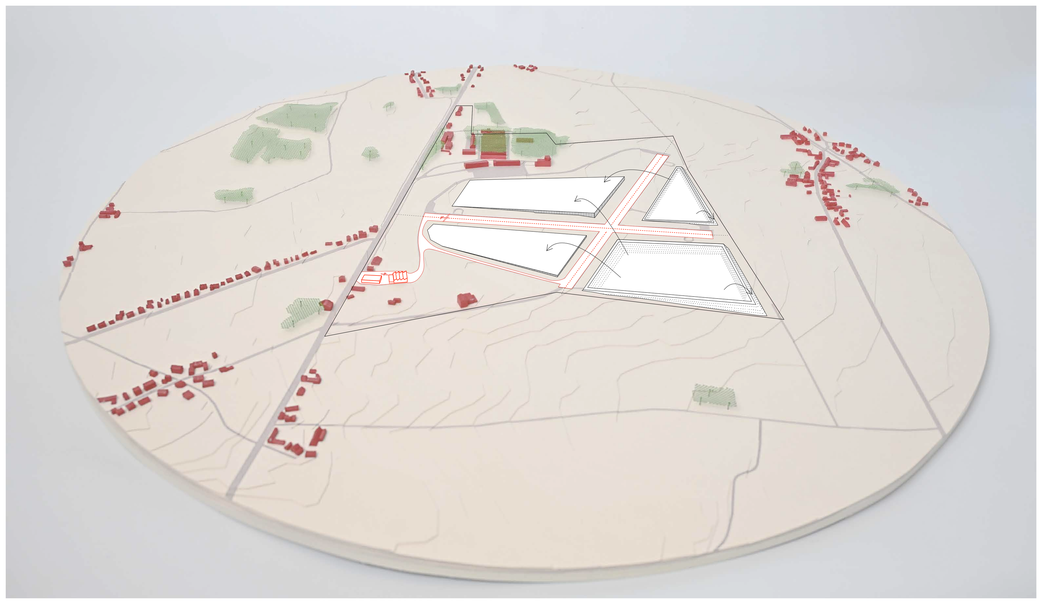

Er werd niet gekozen voor de aanpak waarbij er één landingsbaan verdwijnt en er langs de Hannuitsesteenweg een volledige strook met bebouwing komt. De open ruimte zou hierdoor onvoldoende bewaard blijven en de bebouwingsstrook langs de steenweg zou te druk zijn.

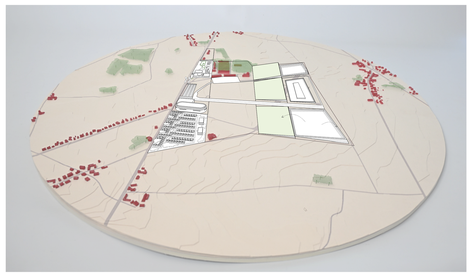

Er werd ook niet gekozen voor een aanpak waarbij de waterbassins verspreid worden over de open ruimte en afgewisseld worden met heuvels. Dit ziet er wel speels uit, maar ook een beetje onnatuurlijk. De kostprijs van deze waterbassins is ook veel te hoog.

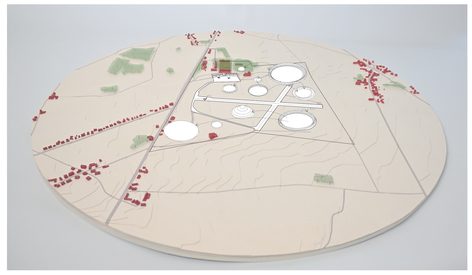

Fase 2: tussentijds plan

Het plan werd verder geconcretiseerd in een eerste tussentijds plan. Daarin zijn al bepaalde zaken vastgelegd die op dit paneel aan bod komen. Voor andere zaken liggen er nog verschillende mogelijkheden open. Die geven we weer in verschillende scenario's op de volgende panelen. Bij elk scenario kan je opmerkingen en suggesties geven die we meenemen in de volgende stappen.

1 Open terrein met plaats voor extra (tijdelijke) activiteiten, bv. een festival of een sportevenement

2 Waterrecreatie, bv. zwemwater of een wakepark

3 Waterbassin voor De Watergroep en mogelijkheden voor landbouwers om bij droogte water op te pompen

4 Blijft voorlopig in landbouwgebruik, maar er wordt onderzocht of en hoe deze ruimte ook ingezet kan worden ter ondersteuning van de andere zones

5 In de beboste noordelijke zone krijgen het trainingscentrum van de Hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant en het nieuwe waterproductiecentrum een plaats. Hier liggen ook de bestaande gebouwen die een nieuwe invulling nodig hebben. Daarvoor zijn er nog heel veel mogelijkheden.

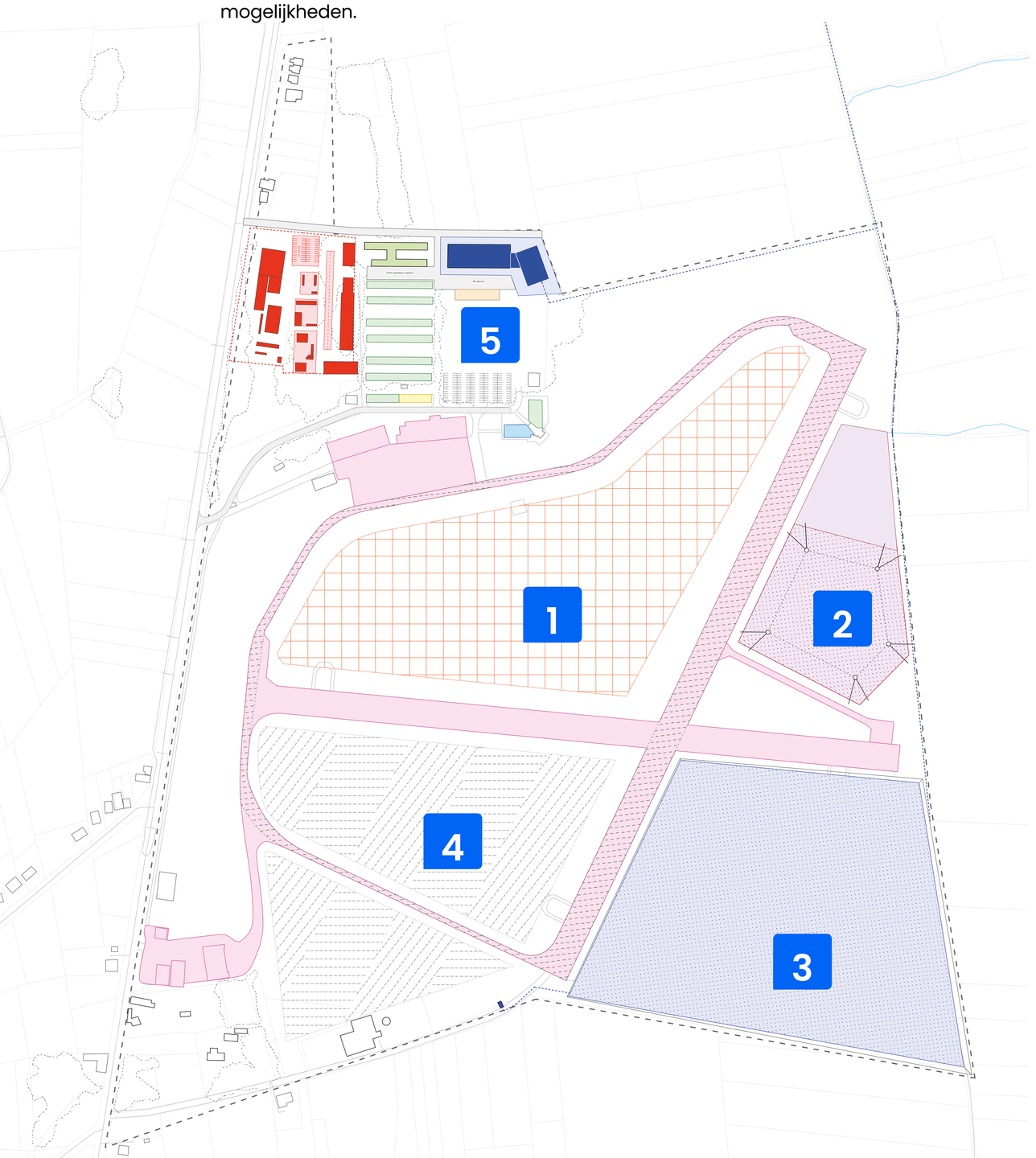

Scenario 1 - cultuur en ambacht

Het trainingscentrum voor de hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant (rood) ligt naast de bestaande politieschool. **Het waterproductiecentrum** (blauw) ligt daar vlakbij, aan de Hannuitsesteenweg.

Ter hoogte van de **oude barakken** is er ruimte voorzien voor een museum/ informatiecentrum (blauw), een lokale ambachten (lichtgeel), ateliers (lichtgroen), een kleinschalig hotel of verblijfsaccommodatie (lichtblauw) en kantoren (lichtrood).

De voormalige **uitkijktoren** wordt ingezet als museum en tentoonstellingsruimte.

Het **bos** wordt ingericht voor sport, spel en openluchttentoonstellingen.

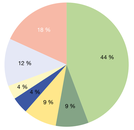

Scenario 2 - gemengd gebruik

Het trainingscentrum voor de hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant (rood) ligt naast de bestaande politieschool. **Het waterproductiecentrum** (blauw) ligt verder weg van de Hannuitsesteenweg, aan de Vliegpleinweg.

Ter hoogte van de **oude barakken** is er ruimte voorzien voor ateliers (lichtgroen), jeugdverblijf (lichtblauw), verenigingen (lichtrood), een lokale ambachten (lichtgeel) en kantoren (lichtrood).

De voormalige **uitkijktoren** wordt ingezet als museum en congres- en vergadercentrum.

Het **bos** wordt ingericht voor sport, spel en openluchttentoonstellingen.

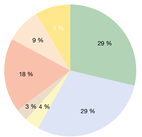

Scenario 3 - zorg en gezondheid

Het trainingscentrum voor de hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant (rood) ligt naast de bestaande politieschool. **Het waterproductiecentrum** (donkerblauw) ligt aan de Vliegpleinweg, weg van de Hannuitsesteenweg.

Ter hoogte van de **oude barakken** is er ruimte voorzien voor ateliers (lichtgroen), zorghotel (lichtblauw), een lokale ambachten (lichtgeel) en kantoren (lichtrood).

De voormalige **uitkijktoren** en een deeltje van de barakken wordt ter ondersteuning van het zorghotel ingezet voor restaurant, sport en wellness (blauw). Ook hier is aansluitend op het hotel een vergadercentrum (licht oranje) voorzien.

Het **bos** blijft een rustige zone.

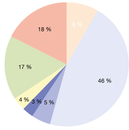

Scenario 4 - jeugd en sport

Het trainingscentrum voor de hulpverleningszone Oost Vlaams-Brabant (rood) ligt naast de bestaande politieschool. **Het waterproductiecentrum** (donkerblauw) ligt aan de Vliegpleinweg en komt in de plaats van een gedeelte van de bestaande barakken.

Ter hoogte van de overige **oude barakken** wordt de meeste ruimte voorbehouden voor jeugdverblijf (lichtblauw) en ruimte voor indooractiviteiten (groen) en een paviljoen voor de Watergroep (blauw)..

De voormalige **uitkijktoren** wordt ingezet als museum (geel) en ruimte voor indooractiviteiten (groen).

Het **bos** wordt ingericht voor sport en spel.

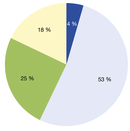

Tijdlijn

2020		Eerste idee van duurzaam watergebruik
2022	april	Ondertekenen van charter Tiense Watervelden

	september	Voorlopig onteigeningsbesluit gemeenteraad stad Tienen
2023	december	Definitief onteigeningsbesluit gemeenteraad stad Tienen
2024	februari	Gronden voormalig militair domein in eigendom van stad Tienen
	mei	Infomarkt
	juni	Masterplan afgewerkt en startnota GRUP
	sept/okt	Procedure GRUP
2026		
2027		Eerste vergunningen
...		...

Wat is een RUP?

Een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) geeft uitvoering aan een ruimtelijk structuurplan. Het heeft een verordenende waarde voor alle overheidsbeslissingen en legt voor de in het plan opgenomen percelen onder meer het volgende vast:

- welke activiteiten er mogen plaatsvinden;
- waar al dan niet gebouwd mag worden en aan welke stedenbouwkundige voorschriften huizen en constructies in een bepaalde zone moet voldoen;
- hoe een bepaald gebied ingericht en beheerd moet worden.

Het RUP Tiense Watervelden wordt door de Vlaamse overheid opgemaakt waardoor het een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) betreft.

Hoe verloopt de procedure van een GRUP?

De procedure zal in dit geval opgestart worden in de laatste fase van het masterplan, of vlak na het afronden ervan, en doorloopt de volgende stappen.

Startnota	**In dit stadium zitten we nu.** De nota moet worden goedgekeurd door de Vlaamse regering.
Publieke raadpleging	**Iedereen mag reageren op de startnota. Deze raadpleging duurt 60 dagen.**
Scopingnota	Verwerking van de inspraakreacties en adviezen. Te onderzoeken alternatieven en milieueffecten worden bepaald.
Voorontwerp GRUP en effectenrapporten	Uitwerking van de alternatieven en onderzoek milieueffecten. Plenaire vergadering met adviesverlenende instanties.
Ontwerp GRUP	Voorlopige vaststelling door de Vlaamse regering.
Openbaar onderzoek	**Iedereen kan reageren op het ontwerp van het GRUP. Deze raadpleging duurt 60 dagen.** • Verwerken inspraakreacties en adviezen. • Principiële vaststelling door Vlaamse regering • Advies Raad van State
Definitieve vaststelling GRUP	Definitieve vaststelling door Vlaamse regering en publicatie in Belgisch Staatsblad.

Laat van je horen!

Voor zowel het noordelijk beboste gedeelte, als voor de zuidelijke open vlakte kan je ideeën of suggesties meegeven over de mogelijk invulling. Wat wel vaststaat is dat de grote zuidelijke vlakte wordt opgedeeld in vier kwadranten met daarbij al enkele randvoorwaarden.

Wat wil je behouden?

Noordelijk bebost gedeelte

Wat wil je veranderen?

Noordelijk bebost gedeelte

Wat wil je behouden?

Zuidelijke open vlakte

Wat wil je veranderen?
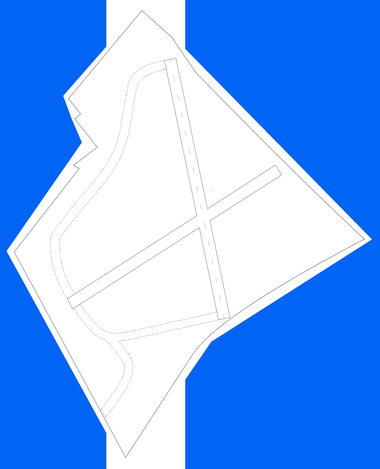
Zuidelijke open vlakte